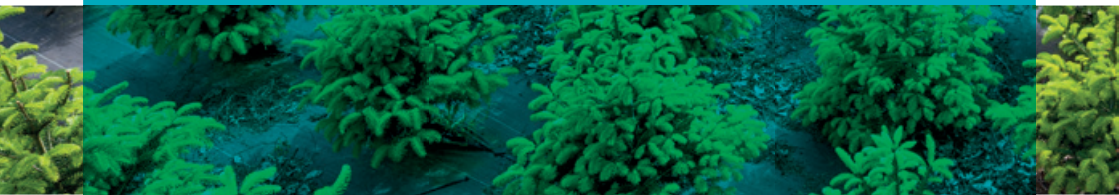

VAN OERS AGRO SECTORRAPPORT SEIZOEN 2018/2019

VANOERS-AGRO.NL

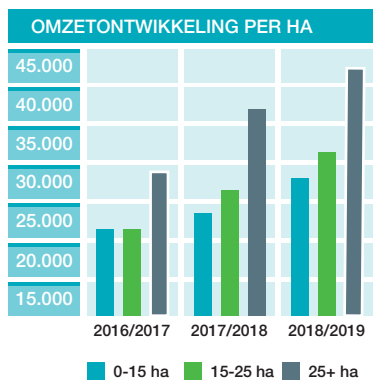
SECTORUPDATE | BOS- & HAAGPLANTSOEN

Terugblik | Voor de bos- en haagplantsoen bedrijven gaat het boekjaar 2018-2019 de boeken in als een goed jaar. Als gevolg van een goed najaar is schaarste op de markt ontstaan. Mede doordat diverse soorten al vroeg uitverkocht waren kan daardoor teruggekeken worden op een goed rendement. De weersomstandigheden hebben daarbij een positief effect gehad. Zowel voor het rooien, als planten zijn weinig belemmeringen geweest. Door de droogte blijft beregenen daarentegen wel van belang. Zowel de weersomstandigheden als de schaarste op de markt hebben een positieve invloed op de sector.

Omzetgroei in het voorjaar stabiliseert

Waar in het najaar van 2018 nog een omzetgroei van 20% zichtbaar was, is deze over het hele seizoen 2018-2019 teruggezak naar gemiddeld 15%. De omzetgroei in het voorjaar ligt daarbij rond de 10%. Bij de grote bedrijven ligt deze net boven het gemiddelde. Reden voor deze lagere omzetgroei in het voorjaar is met name te vinden in de schaarste op de markt. Diverse soorten waren al vroeg uitverkocht. Dit heeft gevolgen voor de sector, omdat de vraag naar alternatieve soorten toeneemt maar ook dat afnemers steeds meer vooraf willen vastleggen. Handelaren willen zeker zijn van de aanvoer van planten waardoor steeds eerder bij de kwekers aangeklopt wordt. De onderhandelingspositie van kwekers neemt daarbij dus duidelijk toe.

Gekeken naar de export blijkt dat groeimarkten met name te vinden zijn in het Oostblok. De belangrijkste landen

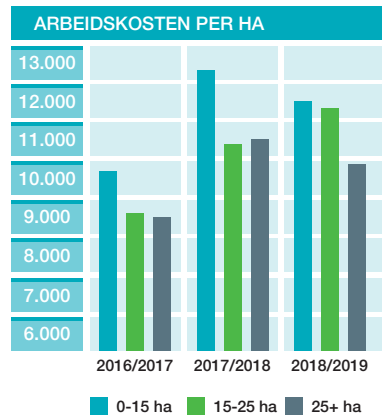

daarin zijn Tsjechië en Polen. Hoewel de omzet naar België flink is afgenomen, blijft België toch de grootste afnemer. Ook de nummer twee en drie blijven hetzelfde: Duitsland en Groot Brittannië. Opvallend is de toename van omzet richting Groot Brittannië. Door onzekerheid omtrent de brexit importeerden diverse Britse handelaren al vroeg boomkwekerij producten. Dit heeft een positief effect gehad op de omzet.

Arbeidskosten terug op niveau

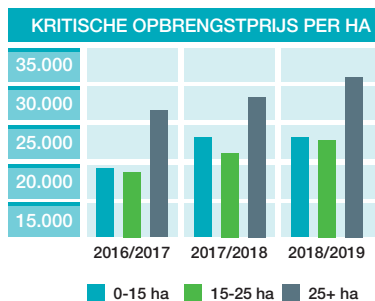
Hoewel in het najaar van 2018 bleek dat de arbeidskosten uit balans waren, blijkt nu dat dit in het eerste halfjaar van 2019 gecorrigeerd is. De zachte winter heeft gezorgd voor veel werkbare dagen bij de verschillende bedrijven. De verdeling blijft hetzelfde als voorgaande jaren. De kleine bedrijven hebben de hoogste arbeidskosten en de grootste bedrijven kunnen hier het meest efficiënt mee omgaan. Opvallend is wel de toename van 5% bij de middelste groep, terwijl zowel de kleine als grote bedrijven een afname van 5% laten zien. De reden hiervoor is dat kleine bedrijven veel werken met eigen arbeid en grote bedrijven efficiënter kunnen werken. De betaalde arbeid per hectare is bij de middelste groep het grootste, waaruit blijkt dat de betaalbaarheid verder afneemt. Arbeid wordt duurder en om die reden is het voor bedrijven van belang om de hoeveelheid arbeid goed ingericht te hebben.

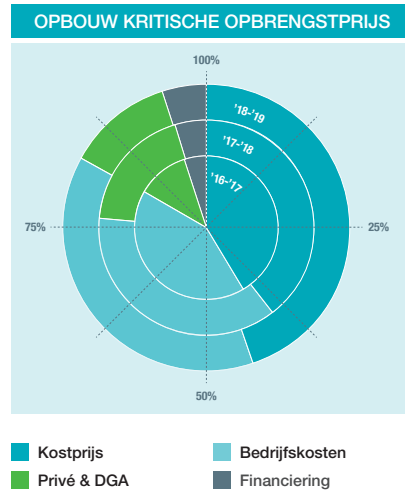
Geringe groei in de kosten

Ook voor de kritische opbrengstprijs blijkt dat de toename lager is uitgevallen dan in het najaar zichtbaar was. De kritische opbrengstprijs is een optelsom van diverse kosten en uitgaven. Hierin zijn opgenomen: kostprijs van de omzet, overige bedrijfskosten, privé opnamen of loon DGA en financieringslasten. De kosten in het voorjaar blijken dus, als gevolg van schaarste, lager te liggen. De kleine bedrijven hebben voor het eerst de laagste kritische opbrengstprijs. Voor de grote bedrijven ligt deze, mede door de handel inkopen, het hoogst. Bij deze bedrijven is de KOP met 5% gegroeid terwijl voor de middelste groep een groei van 10% geldt.

Als vervolgstap is het goed om te kijken naar de verdeling van de kritische opbrengstprijs. Deze is weergegeven in het cirkeldiagram op de rechterpagina. Hieruit is onder andere op te maken dat de lasten voor financiering gelijk

blijven. Van extra aflossingen en dergelijke is vrijwel geen sprake. Wel nemen zowel de kostprijs als bedrijfskosten toe in 2018 t.o.v. 2017. Deze kostprijs toename komt met name door een toename van handel inkopen bij de grotere bedrijven. Deze is direct te verbinden aan de omzet toename over de afgelopen periode. Dat de bedrijfskosten zijn toegenomen valt te verklaren door het achterstallig onderhoud dat de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden. Uit de gelijkblijvende financieringslasten blijkt dat de lasten voor achterstallig onderhoud of vervangingsinvesteringen met name uit eigen middelen heeft plaatsgevonden.

Verwachtingen

De verwachtingen voor het najaar zijn opnieuw positief. De bedrijven zijn, als gevolg van achterstallig onderhoud, weer bij de tijd en klaar om verder te groeien. De verwachting is dan ook dat het areaal verder zal toenemen. De kwekers zitten in een positieve bubbel en willen doorgroeien. Enerzijds gebeurt dit in het uitbreiden van areaal terwijl anderzijds gekeken wordt naar innovatie. Ondernemers zijn oprecht geïnteresseerd in nieuwe methoden en zien daar de potentie van in.

De belangrijkste reden daarvoor is schaarste op de arbeidsmarkt. Dit is en blijft een knelpunt voor verdere groei. De prijzen voor arbeid stijgen terwijl de beschikbaarheid steeds verder afneemt. De rol van efficiënt werken wordt daardoor steeds belangrijker. Gekeken naar de markt zal de schaarste ook steeds verder toenemen. Klanten willen vroeg in het seizoen al producten reserveren. Vaak ligt het risico voor uitval daarbij echter bij de kweker. Ook komt het regelmatig voor dat producten niet afgenomen worden of voor een te lage prijs. Voor de kwekers wordt het daarom van groot belang om goed te kijken welke reserveringen aanvaard worden. Door de goede onderhandelingspositie wordt het voor kwekers mogelijk om hier inspraak op te hebben.

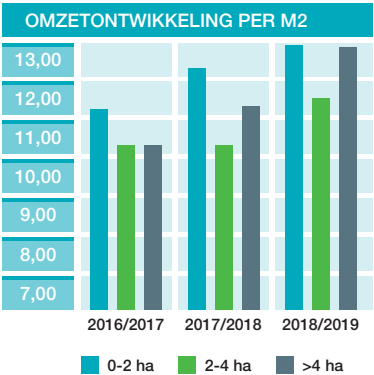
SECTORUPDATE | CONTAINERTEELT

Terugblik | Bedrijven in de containerteelt kunnen tevens terugkijken op een goed boekjaar. Het afgelopen jaar kenmerkt zich door stabilisatie. Zowel stabilisatie van de omzetgroei als van de kostengroei. De sector behaalt een goed rendement. Ook in deze sector heeft het weer weinig invloed gehad op het resultaat. Enkel de droogte heeft hier en daar gezorgd voor extra arbeidsdruk of meer uitval. De onderhandelingspositie van de containerteelt bedrijven is goed waardoor diverse planten al vroeg in het seizoen verkocht of gereserveerd waren.

Stabiliseren omzetgroei zet door

Opnieuw laten de containerteelt bedrijven over de hele lijn een omzetgroei zien. De omzetgroei van 10% in het najaar is exact gelijk gebleven. Hieruit blijkt dat de afzet van producten over het algemeen goed verdeeld over het jaar heeft plaatsgevonden. De omzetgroei in de containerteelt is met name te verklaren door de prijsstijgingen. Net als voor de bos- en haagplantsoen bedrijven geldt ook dat de containerteeltbedrijven een goede onderhandelingspositie houden. Belangrijk daarbij is dat de aandacht behouden blijft op de kwaliteit en op deze positie. Het lang van te voren vastleggen van orders kan de kweker zowel voor- als nadelen geven. Hierop anticiperen wordt daardoor steeds belangrijker.

Gekeken naar de export van producten blijkt dat containerteelt bedrijven nog een stap verder gaan in vergelijking met de bedrijven in het bos- en haagplantsoen. Belangrijke groeimarkten zijn naast Polen ook de Baltische

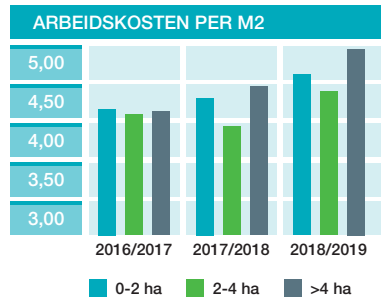

staten. Hoewel de export naar België is afgenomen blijft België de nummer één met 49% van de export. Duitsland en Groot Brittannië blijven op de plaatsen twee en drie staan, waar opnieuw de toename van export richting Groot Brittannië opvalt. Hoewel bij het bos- en haagplantsoen de markt naar Tsjechië is toegenomen, is deze bij de containerteelt bedrijven afgenomen. Hieruit blijkt dat de vraag daar veranderd is, terwijl de totale vraag naar boomkwekerij-producten gelijk is gebleven.

Arbeidstekort vraagt om prioriteiten stellen

Ook bij de containerteelt bedrijven nemen de arbeidskosten verder toe als gevolg van schaarste op de arbeidsmarkt. De gemiddelde toename ligt rond de 20 procent waarbij de middelste groep boven en de kleinste groep onder het gemiddelde zit. Opvallend is dat de middelste groep ondanks de grote toename de voordeligste arbeidskosten blijft behouden. Ondanks dat de omzet gedurende het afgelopen jaar beter verdeeld was, blijkt dat ondernemers steeds meer pieken en dalen ervaren. Enerzijds kosten deze pieken extra geld, anderzijds vraagt dit om het stellen van prioriteiten. Om de toename van omzet en resultaat in de toekomst te kunnen behouden zal de nodige tijd besteed moeten worden aan het plant materiaal. Doordat de hoeveelheid arbeid schaars blijft, blijft het ook erg belangrijk om goed te kijken waar arbeid in geïnvesteerd wordt.

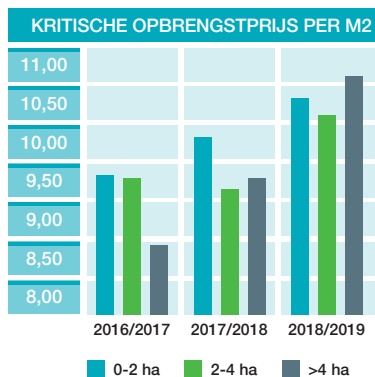

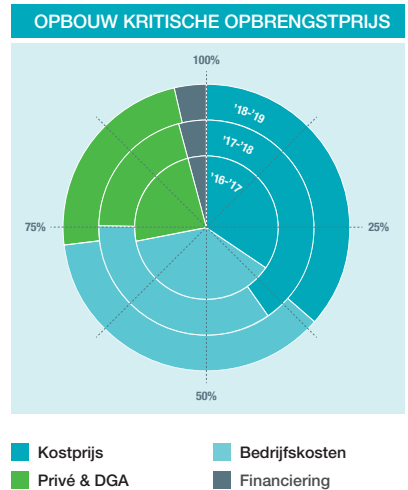
Kritische opbrengstprijis volgt omzettrend

De kritische opbrengstprijis laat eenzelfde trend zien als de omzet. De groei van de kritische opbrengstprijis is gelijk aan de omzetgroei wat betekent dat de bestedingsruimte per m² over het afgelopen jaar gelijk is gebleven. Deze bestedingsruimte ligt bij de kleinste bedrijven met €2,70 het hoogst. De toename van kosten heeft met name plaatsgevonden in het najaar van 2018. In het voorjaar van 2019 zijn deze gestabiliseerd naar een toename van 10%. De stabilisatie die vorig jaar zichtbaar was heeft dus doorgezet. De verwachting is dan ook dat zowel de groei van omzet als van de kritische opbrengstprijis volgend jaar verder zal stabiliseren.

Ook voor de containerteelt bedrijven is gekeken naar de verdeling van de kritische opbrengstprijis. Hieruit blijkt allereerst dat de privé opnamen en het loon DGA in de containerteelt bedrijven hoger liggen dan bij de bedrijven in

het bos- en haagplantsoen. Dit laat zien dat er meer inkomsten naar de ondernemer gaan. Opnieuw blijken de financieringslasten een stabiel niveau te hebben. Ondanks een toename van de kostprijs in 2017 is deze in 2018-2019 afgenomen. Dit geeft aan dat met minder inkopen, meer omzet behaald kan worden. Voor de containerteelt bedrijven heeft de kostprijs een minder groot aandeel in de kritische opbrengstprijis. Ook is bij deze bedrijven een toename van de overige bedrijfskosten te zien. Opnieuw zal dit veroorzaakt worden door achterstallig onderhoud welke uit eigen middelen gefinancierd wordt.

Verwachtingen

De containerteelt bedrijven lopen een stap voor op het bos- en haagplantsoen in de productlevenscyclus welke een trend aangeeft voor de ontwikkeling van bedrijven. Waar een jaar geleden de verwachtingen zeer positief waren, is het nu van belang om voorzichtig te zijn. Als de trendlijn zich doorzet, is een lichte omzetsdaling te verwachten. Achterstallig onderhoud en innovatie hebben een positief effect gehad op de sector. De volgende stap is om te zorgen voor voldoende werkkapitaal om tegenslagen in de toekomst te kunnen weerhouden. Het reserveren van middelen voor de toekomst wordt daarmee de komende tijd van groot belang.

Verder is zichtbaar dat steeds meer kwekers overschakelen naar korte teelten. De markt werkt snel en veel ondernemers zien korte teelten als een efficiënte manier om rendement te maken. Echter zijn deze teelten ook de meest kwetsbare. Het is daarom van belang om een goede mix te vinden tussen diverse teelten. Hiermee kunnen risico's gespreid worden. Ook risicospreiding zal de komende jaren steeds meer van belang worden. Daarnaast is focus op kwaliteit belangrijk. Door schaarste op de markt willen klanten steeds eerder producten afnemen terwijl deze eigenlijk nog niet leverbaar zijn. Om ook in de toekomst zeker te zijn van een goed klantenbestand zal de focus op kwaliteit van belang blijven. De verwachting is dat de schaarste op de markt het komende jaar zal doorzetten. Daarnaast zullen opnieuw diverse soorten vroeg uitverkocht zijn als het gevolg van reserveringen. Bij de reserveringen van planten is focus op kwaliteit, een goed prijsniveau en spreiding van risico's steeds meer van belang.

SECTORUPDATE | VOLLEGROND

In dit sectorrapport kijken we ook naar de vollegrondsbedrijven. Bij deze groep bedrijven kan gedacht worden aan het kweken van laanbomen, spillen of kluitplanten/coniferen. Over het algemeen gaat het hierbij om langdurige teelten.

Positieve verwachtingen

Zoals in de sectorupdate, najaar 2018, aangegeven, bevinden deze teelten zich momenteel in de groeifase nadat zij als laatste de crisis gemerkt hebben. Dit valt ook in de cijfers te zien. Gemiddeld is een omzetstijging zichtbaar van ongeveer 30% in 2018/2019 t.o.v. 2017/2018. Vorig jaar was deze omzetgroei 20%. Waar de omzetgroei in de containerteelt stabiliseert blijkt dus dat in deze groep boomkwekerij bedrijven de groei fors toeneemt. Daarnaast laten de vollegronds bedrijven over het algemeen stabiele arbeidskosten zien en een toenemende kritische opbrengstprijis. Deze toenemende opbrengstprijis wordt met name veroorzaakt door een stijging in de kostprijis.

Uit deze cijfers blijkt dat de vollegronds bedrijven de trend volgen die door containerteelt en bos- en haagplantsoen bedrijven worden ingezet. De verwachtingen zijn zeer positief.

VAN OERS AGRO

Van Oers Agro onderscheidt zich door kwaliteit, vooruitstrevendheid en een persoonlijke benadering. Onze medewerkers zijn afkomstig uit de agrarische sector en weten daardoor exact wat er bij u speelt. Ze begrijpen dat u van vele markten thuis moet zijn en denken graag met u mee om uw plannen vorm te geven en tot uitvoering te brengen. Door aandacht en sectorkennis is Van Oers Agro de adviespartner in de sector geworden.

Van Oers Agro

Hofdreef 24, 4881 DR Zundert.

T. +31 (0)76 - 597 88 00 | E-mail: agro@vanoers.nl

VANOERS-AGRO.NL